

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/34/2015
Identifikačné číslo spisu: 4111010309
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4111010309.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 25. apríla 2017 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Štefana Harabina, v trestnej veci proti obvinenému R. F., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/, § 139 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák., o dovolaní obvineného podanom prostredníctvom obhajkyne Mgr. Daniely Oravcovej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. októbra 2011, sp. zn. 3 To 67/2011, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného R. F. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra rozsudkom z 1. júla 2011, sp. zn. 33 T 31/2011, uznal obvineného za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/, § 139 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. na skutkovom základe, že :

dňa 13.07.2010 v presne nezistenom čase, približne o 09.00 hodine, v obci X., časť Y., v okrese O. K., v rodinnom dome č. XXX, po predchádzajúcej hádke a vzájomnom mykovaní sotil svoju matku L. N., narodenú XX.XX.XXXX, do studne s vnútorným priemerom 90 cm, nachádzajúcej sa na dvore rodinného domu, a po opakovanom volaní o pomoc zo strany poškodenej, hádzal dolu do studne rôzne predmety, ktoré na ten účel zbieral a prinášal z dvora priľahlého k tomuto rodinnému domu, a to kovovú rúru o dĺžke 4,45 m, drevené dosky o dĺžke 4 m, drevené hranoly o dĺžke 2,2 m, tehly, dva betónové poklapy, každý o hmotnosti 50 kg, vediač, že uvedené predmety, ktorými poškodenú opakovane zasiahol do viacerých oblastí tela, jej môžu privodiť zranenia a smrť a svojím konaním jej spôsobil celkovo sedem tržných rán a pomliaždenín na hlave, s rozsiahlym krvným výronom v mäkkých pokrývkach lebečných, celkový opuch mozgu, pomliaždenie a rozsiahly krvný výron v oblasti pleca a ramena vpravo, viacnásobné zlomeniny rebier obojstranne, zlomeninu piateho, šiesteho a siedmeho tela hrudného stavca, pričom poškodená sa v dôsledku týchto poranení v studni udusila utopením.

Za to súd obvinenému podľa § 145 ods. 2 Tr. zák., nezistiac poľahčujúcu ani priťažujúcu okolnosť podľa § 36 a § 37 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 47 ods. 1 Tr. zák. uložil trest odňatia

slobody na doživotie a podľa § 48 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. ho na výkon trestu zaradil do ústavu s maximálnym stupňom strázenia.

Na podklade odvolania obvineného Krajský súd v Nitre rozsudkom z 12. októbra 2011, sp. zn. 3 To 67/2011, podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému uložil podľa § 145 ods. 2 Tr. zák., nezistiac poľahčujúcu ani prit'azujúcu okolnosť, s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní dvadsaťpäť rokov a podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. ho na výkon trestu zaradil do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Tr. zák. obvinenému uložil ochranný dohľad na dobu troch rokov.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom obhajkyne dovolanie, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por., teda že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený inter alia namietal, že neboli dodržané zásady trestného konania (konkrétne § 2 ods. 4, 9, 10 a 12 Tr. por. zahŕňajúce prezumpciu neviny, právo na obhajobu, zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností a voľné hodnotenie dôkazov) a iné pravidlá zabezpečujúce riadne uplatnenie práva na obhajobu. Okresný súd pri ustálení jeho viny vychádzal primárne z priznania, ktoré urobil v prípravnom konaní. Toto priznanie bolo účelové a nepravdivé a viedla ho k nemu len vidina nižšieho trestu. Vzhľadom na závažné rozpory medzi uvedenou výpoveďou a výpoveďou na hlavnom pojednávaní, v rámci ktorej urobil vyhlásenie o svojej nevine, súd nemal brať priznanie ako podklad pre svoje rozhodnutie, pretože tým fakticky toto vyhlásenie odignoroval. Rovnako odignoroval všetky ďalšie výpovede a zmaril tak podľa obvineného možnosť jeho obrany a obhajoby, ktorú nebral do úvahy a nijako sa s ňou nevysporiadal. Súd podľa neho nepreskúmal ani tvrdenia, že sa nepamätá, čo sa v osudný deň stalo, keďže vtedy bol vo veľmi zlom fyzickom a psychickom stave, dostal infarkt a vôbec nevidel, mal zákal, o čom svedčia aj výpovede svedkov K. X. a O. X.. Znalecké posudky, ktoré boli vypracované, neboli zamerané na jeho stav v rozhodnom čase, pretože nevychádzali z výpovedí týchto svedkov a z podrobných vyjadrení obvineného k svojmu zdravotnému stavu. Takisto dokazovanie nebolo zamerané na to, či mohol stratiť zrak a nevidieť, z akého dôvodu, v akom rozsahu a s akým dopadom na jeho konanie. Súd nevypočuli ďalších svedkov k jeho stavu bezprostredne po skutku - záchranárov, zdravotnícky personál, ktorý ho ošetroval, napriek tomu, že by sa výsledkami takéhoto dokazovania mohli spochybníť závery vypracovaných znaleckých posudkov a tieto by mohli mať vplyv na posúdenie jeho trestnej zodpovednosti. Vzhľadom k tomu, že jeho stav v čase skutku nebol skúmaný, nebolo vyvrátené, že sa matke snažil pomôcť, nie ju usmrtiť. Sám znalec P. uviedol, že zdravotný stav obvineného mohol ovplyvniť jeho správanie v kritickom čase, ďalší znalci sa k tejto otázke nevyjadrovali.

V ďalších námietkach obvinený rozsiahlym spôsobom spochybnil hodnovernosť svedka G. I. a jeho výpovede, v ktorej sú podľa neho viaceré rozpory a nedostatky, a poukázal na ich vzájomné spory v minulosti. Výpoveď svedka podľa neho nebola podrobená žiadnej kritike ani vyhodnotená z pohľadu iných dôkazov, napríklad rekonštrukcie, vyšetrovacieho pokusu či previerky výpovede na mieste, čím bola porušená zásada náležitého zistenia skutkového stavu. Obvinený poukázal aj na znenie skutkovej vety, podľa ktorej sa s matkou mixoval a sotil ju do studne, keď skutočnosť, ako toto mixovanie a sotenie malo vyzeráť, z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa nevyplynula. V tejto časti teda bola zmarená jeho obrana, pretože nevedel, proti čomu sa má brániť. O mixovaní a sotení navyše neboli žiadne dôkazy a nesvedčia o ňom ani znalecké posudky z odvetvia súdneho lekárstva. Pre nedostatok zdôvodnenia oboch rozhodnutí mu bola znemožnená obhajoba. Uzavrel, že jeho obrana rovnako ako skutočnosti svedčiace v jeho prospech boli nepreskúmané, jeho vina nepreukázaná a výsledky dokazovania boli vyhodnotené nekriticky, čím bolo vážne porušené jeho právo na obhajobu.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený poukázal na § 23 Tr. zák., podľa ktorého kto pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemohol rozpoznať jeho

protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný, ak tento zákon neustanovuje inak. Otázka jeho príčetnosti nebola podľa obvineného riadne overená, dokazovanie bolo zamerané len na existenciu duševnej choroby alebo poruchy dlhšieho trvania, nie však krátkodobej duševnej poruchy, ktorá mohla v čase činu nastať aj u neho. Výhodnotenie jeho osoby ako osoby príčetnej v čase skutku preto považoval za nesprávne právne posúdenie veci a predčasný záver, na ktorý súd nemal podklad. Napokon súdom nižšieho stupňa vytkol aj neexistenciu priameho úmyslu smerujúceho k usmrteniu človeka, pretože úmysel podľa neho nebol preukázaný, dokazovanie bolo v tejto otázke vykonané povrchné.

Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech, zrušil rozhodnutie súdu prvého i druhého stupňa a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila Krajská prokuratúra Nitra, podľa ktorej trestnú vec obvineného nie je možné priradiť k namietaným dôvodom dovolania. Poukázala na závery súdu prvého aj druhého stupňa v prejednávanej veci, s ktorými sa stotožnila. Vo veci podľa nej neexistujú nedostatky, ktoré boli dovolateľom prezentované, ani iné závažné porušenie ustanovení na zabezpečenie objasnenia veci, preto navrhla dovolanie pre nenaplnenie dovolacích dôvodov podľa § 382 písm. c/ Tr. por. zamietnuť (správne malo byť odmietnuť - poznámka dovolacieho súdu).

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. h/, § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a/, b/, d/, e/, ani f/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 4 (prvá veta) Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejavy stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených väd v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúmané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá) Tr. por. a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení] a povinnosť namietat' niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.).

Cieľom ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. je predísť tomu, aby konanie pred dovolacím súdom slúžilo ako možnosť namietat' stále nové nedostatky, ktoré mohli byť zhojené už v konaní pred súdom nižšieho stupňa. Zákonodarca v tejto súvislosti zrejme predpokladal, že pokiaľ bola namietaná vada dovolateľovi známa už v pôvodnom konaní a tento sa ju nesnažil odstrániť pri prvej nožnej príležitosti, nejde o vadu tak závažnú, aby ju bolo potrebné preskúmať v dovolacom konaní a v konečnom dôsledku by mohlo ísť len o špekuláciu dovolateľa smerujúcu k predĺženiu celého konania.

Pokiaľ ide o námietku obvineného uplatnenú v rámci dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., spočívajúcu v tom, že súd pri ustálení viny vychádzal z priznania, ktoré obvinený urobil v prípravnom konaní, a odignoroval vyhlásenie o jeho nevine urobené na hlavnom pojednávaní, táto nespĺňa podmienku

podľa § 371 ods. 4 Tr. por. To platí aj pre obvineným namietané znenie skutkovej vety, podľa ktorej sa s matkou myksoval a sotil ju do studne, keď skutočnosť, ako toto myksovanie a sotenie malo vyzerať a čo znamená, nebolo zrejmé, preto bola zmarená jeho obrana, keďže nevedel, proti čomu sa má brániť. V prejednávanej veci z obsahu spisového materiálu vyplýva, že zo strany obvineného neboli uvedené námietky uplatnené najneskôr v odvolacom konaní, hoci tieto okolnosti mu boli známe už v pôvodnom konaní (prvá najneskôr po oboznámení sa s rozsudkom súdu prvého stupňa a druhá najneskôr po podaní obžaloby, o ktorom bol upovedomený), preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. takto obsahovo vymedzený nemohol obvinený v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. v dovolacom konaní použiť (v tejto súvislosti vid' aj stanovisko trestnoprávneho kolégia sp. zn. Tpj 74/2015, m.m. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. júna 2016, sp. zn. II. ÚS 499/2016). Dovolací súd sa preto týmito námietkami meritorne nezaoberal.

Pokiaľ ide o ostatné dovolacie námietky obvineného, ktoré spĺňajú požiadavku podľa § 371 ods. 4 Tr. por., k týmto dovolací súd uvádza nasledovné :

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. namietal neúplne zistený skutkový stav (v otázke posúdenia jeho zdravotného stavu a vplyvu tohto stavu na jeho trestnú zodpovednosť, nevykonanie iných dôkazov - výsluch ďalších svedkov, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, preverka výpovede na mieste), hodnovernosť svedka G. I., ako aj nedostatočné odôvodnenie súdov nižšieho stupňa v týchto otázkach.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby v zmysle § 37 Tr. por., a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase reálne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Prípadne ak ide o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného, pričom intenzita takéhoto porušenia musí dosahovať stupeň zásadnosti, teda takéto porušenie musí kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť jeho základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby.

V predmetnej trestnej veci bolo proti obvinenému (po zmene právnej kvalifikácie) vedené trestné konanie pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/, § 139 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. Keďže v prípravnom konaní orgány činné v trestnom konaní mali pochybnosti o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať (§ 37 ods. 2 Tr. por.) a obvinený si obhajcu sám nezvolil, opatrením Okresného súdu Nové Zámky z 15. júla 2010 (deň vznesenia obvinenia) bola obvinenému ustanovená obhajkyňa Mgr. Helena Farkašová, ktorá ho zastupovala až do právoplatného skončenia veci. Obhajkyňa pristupovala k obhajobe obvineného aktívne, zúčastňovala sa úkonov v prípravnom konaní i v konaní pred súdom, podávala opravné prostriedky, teda riadne dohliadala na uplatňovanie jeho práv. Orgány činné v trestnom konaní a súdy v tomto smere poskytli adekvátny priestor na realizáciu práv obvineného na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý. V tomto smere dovolací súd teda pochybenia nezistil.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie ďalších dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Súd vykonávajúci dokazovanie vo veci čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný ani návrhmi strán či ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur). Dovolací súd teda nie je oprávnený preskúmať skutkový stav ako taký, ani prehodnocovať rozsah vykonaného dokazovania či dôkazy samotné (okrem ich zákonnosti). Rovnako posudzovanie vierohodnosti výpovedí svedkov spadá pod hodnotenie vykonaných dôkazov, ktorého preskúmanie nepatrí do kompetencie dovolacieho súdu ani v rámci tohto, ani v rámci iného dovolacieho dôvodu, preto sa uvedenými námietkami dovolací súd meritórne nemohol zaoberať.

Pokiaľ ide o uplatnenie práva na obhajobu spočívajúce v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, s adekvátnym odôvodnením takéhoto postupu. V tejto súvislosti z obsahu spisového materiálu vyplýva, že obvinený sám ani prostredníctvom ustanovenej obhajkyne nepodal v konaní pred súdmi nižších stupňov návrh na doplnenie dokazovania, resp. práve naopak pred nimi vyhlásil, že návrhy na doplnenie dokazovania nemá. Táto skutočnosť vyplýva zo zápisnice z verejného zasadnutia týkajúceho sa predbežného prejednania obžaloby konaného 13. apríla 2011 (č. l. 290) a z hlavného pojednávania uskutočneného 18. mája 2011 (č. l. 311), 15. júna 2011 (č. l. 322), 1. júla 2011 (č. l. 327). Rovnako v odvolacom konaní nebolo z jeho strany žiaden takýto návrh podaný a odvolaním dokonca ani nebolo napadnuté konanie, ktoré rozsudku predchádzalo (č. l. 330). Obvinený nevyužil možnosť navrhnúť doplnenie dokazovania, hoci na to v priebehu celého súdneho konania mal možnosť sám i prostredníctvom obhajkyne, preto jeho právo na obhajobu nemohlo byť postupom súdov nižších stupňov v tomto smere porušené. Dovolací súd takéto pochybenia nezistil ani v prípravnom konaní, keď o návrhu na vykonanie konfrontácie (s bratom obvineného X. F.), podanom zo strany obvineného v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu, bolo zákonným spôsobom vyšetrovateľom rozhodnuté.

Námietka týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia súdov nižšieho stupňa je rovnako neopodstatnená. Dovolací súd pripomína, že právo na spravodlivý proces, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, nemožno chápať ako právo absolútne. Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti už vyslovil, že všeobecný súd nemusí v odôvodnení rozhodnutia dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (viď napr. sp. zn. IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 76/2007, I. ÚS 241/2007). Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie (Higgins c/a Francúzsko, porovnaj tiež Hiro Balani c/a Španielsko, Georgiadis c/a Grécko, etc.), na tie, ktoré zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia. Dovolací súd zastáva názor, že rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa zodpovedajú kvalitatívnym požiadavkám na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keď spolu dávajú komplexnú odpoveď na všetky otázky týkajúce sa viny a trestu obvineného i skutočností a dôkazov, na základe ktorých bolo rozhodnuté. Súd sa vysporiadali s dôkaznou situáciou v prejednávanvej veci, s právnou kvalifikáciou skutku, s otázkami súvisiacimi s uloženým trestom i s obhajobnou argumentáciou.

Pri posudzovaní oboch rozhodnutí ako jedného celku (I. ÚS 336/2016, III. ÚS 447/2016, I. ÚS 290/2016) preto argumentácia obvineného v tomto smere neobstojí.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. teda naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku a použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia je pochybenie súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to v takej intenzite, že to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a contrario § 371 ods. 5 Tr. por.). O nesprávnu právnú aplikáciu práva ide najmä vtedy, ak bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin v tomto prípade nešlo, alebo ak išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý sa nachádza v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom takáto nesprávna subsumpcia bola v neprospech obvineného (teda spravidla pôjde o prísnejšie trestnú skutkovú podstatu). V tejto súvislosti treba opakovane podotknúť, že dovolací súd nie je oprávnený ani pri skúmaní tohto dovolacieho dôvodu preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, čo je explicitne vyjadrené i v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ veta za bodkočiarkou Tr. por. Zabezpečiť správnosť a úplnosť skutkových zistení a následne ustáliť skutok je vecou súdu prvého, prípadne druhého stupňa, a dovolací súd ustálený skutkový stav musí ako správny prezumovať a vychádzať z neho.

Obvinený v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom poukázal na absentujúcu aplikáciu § 23 Tr. zák. v jeho veci, na nesprávne zameranie dokazovania a jeho neúplnosť, nesprávne vyhodnotenie skutkových zistení vo vzťahu k jeho príčetnosti i predčasnosť a nesprávnosť záveru súdu o tejto otázke. Súdom nižšieho stupňa vytkol aj neexistenciu priameho úmyslu smerujúceho k usmrteniu človeka, ktorý podľa neho nebol preukázaný a dokazovanie nebolo úplné.

Z podstaty väčšiny dovolateľom tvrdených námietok k tomuto dovolaciemu dôvodu vyplýva, že smerujú proti správnosti a úplnosti zisteného skutku, rozsahu a hodnoteniu vykonaného dokazovania, preskúvanie ktorých je v zmysle uvedeného dovolacím súdom neprípustné.

In medias res dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený namietal nenaplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu, pre ktorý bol odsúdený, a skutočnosť, že súd v jeho veci neaplikoval ustanovenie § 23 Tr. zák. K týmto dovolací súd uvádza toľko, že po preskúmaní veci nezistil také pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle uvedeného. Z vymedzenia skutku tak, ako bol ustálený súdom prvého stupňa, je jednoznačné, že tento je obzvlášť závažným zločinom vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c/, § 139 ods. 1 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. a že obvinený naplnil jeho skutkovú podstatu, ako je vymedzená v Trestnom zákone, teda k nesprávnej aplikácii práva zo strany súdov nedošlo. Dovolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdov nižšieho stupňa v tejto otázke a dodáva, že konanie obvineného, ktorým bola naplnená skutková podstata tohto trestného činu, spočívalo v úmyselnom usmrtení jeho 71 - ročnej matky, a to surovým spôsobom popísaným v skutkovej vete rozhodnutia. Pokiaľ ide o úmysel, tento bol jednoznačne preukázaný vo forme priameho úmyslu (dolus directus). Ako vyplýva z ustáleného skutkového stavu, obvinený napriek tomu, že matka po sotení pád do studne prežila a kričala o pomoc, sa jej nesnažil pomôcť, práve naopak, hádzal na ňu predmety rôznych rozmerov a rôznej váhy, pričom pri vnútornom priemere studne 90 cm sa im poškodená nemala kam uhnúť. V tomto svojom konaní obvinený pokračoval minimálne pätnásť minút a neprestal až dovtedy, kým poškodená neprestala volať o pomoc. Je teda zrejmé, že svojím konaním chcel spôsobiť smrť poškodenej, čo napokon aj sám priznal vo výpovedi z 15. júla 2010 urobenej v prípravnom konaní za prítomnosti obhajcu.

V súvislosti s otázkou trestnej zodpovednosti obvineného bol vypracovaný znalecký posudok č. 49/2011

znalcom U. a U. z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, podľa ktorého obvinený nikdy predtým (vrátane času skutku) netrpel a v súčasnosti ani netrpí žiadnou duševnou chorobu v zmysle choromyselnosti. Jedná sa u neho o organický psychosyndróm cievneho pôvodu pri somatickej polymorbidite, najmä v dôsledku cievnej mozgovej príhody so znížením intelektových a pamäťových funkcií do pásma podpriemeru, afekt emočnou instabilitou, tendenciou k dysforickým rozladám a afektovému agresívnemu konaniu. Jeho inteligencia je v rámci stredne ťažkého organického psychosyndrómu podpriemerná, no postačuje na chápanie reality, vrátane okolností trestného stíhania. V čase skutku konal v naakumulovanom afekte zlosti v chronicky prebiehajúcej konfliktnnej situácii s poškodenou. Uvedené psychické poruchy podľa záveru znalcov spôsobili nepodstatné, forenzne nevýznamné zmenšenie ovládacej i rozpoznávacej schopnosti. Uvedené poruchy mu však nebránia chápať zmysel a účel trestného konania v plnom rozsahu. Na hlavnom pojednávaní 18. mája 2011 znalci zotrvali na uvedených záveroch a MUDr. Y. doplnil, že vplyv na tieto závery by nemala ani skutočnosť, že obvinený užíva väčšie množstvo liekov. Z uvedeného je možné uzavrieť, že v prípade prejednávanej trestnej veci nebolo možné aplikovať ustanovenie § 23 Tr. zák. Dovolací súd však zdôrazňuje, že posúdenie tejto otázky bolo priamo závislé na obsahu hodnotených dôkazov, konkrétne znaleckých posudkov, preto aj táto otázka nie je otázkou správnej aplikácie ustanovení hmotného práva, ale skôr otázkou ustálenia skutkového stavu a hodnotenia dôkazov, ktorých správnosť dovolací súd, ako už bolo niekoľkokrát v rámci tohto rozhodnutia uvedené, nie je oprávnený preskúmať.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. preto nebol naplnený.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.